

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง เพลงกล่อมเด็กสี่ภาค
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง อักษรรรษา พาสนุก แสนสุขใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เพลงกล่อมเด็กสี่ภาค
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เพลงกล่อมเด็กสี่ภาค

ลักษณะของเพลงกล่อมเด็กภาคกลาง

ลักษณะเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาคกลางโดยทั่วไปมีเนื้อร้องคล้ายบทร้อยกรองแต่ในวรรคแรกมักกล่าวถึง สิ่งที่น่ามาขับกล่อม และ ลงท้ายด้วยคำว่า “เอ๋ย” “เจ้านกเขาเอ๋ย” “เจ้านกเอี้ยงเอ๋ย” “เจ้ากอละเกดเอ๋ย” ฯลฯ เช่น
เพลง เจ้านกเอี้ยงเอ๋ย

นกเอี้ยงเอ๋ย	มาเลี้ยงความเฒ่า
ควายกินข้าว	นกเอี้ยงหัวโต
ไปจับต้นโพธิ์	หัวโตแล้วแล
จับต้นแค	เหลียวแลลงมา
จับต้นข่า	ขาดแม่ให้
จับต้นตะไคร้	ร้องไห้หึง หึง
จับต้นขิง	เขายิงเอาตาย

ลักษณะของเพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน

ลักษณะเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาคอีสานโดยทั่วไปมีเนื้อร้องคล้ายบทร้อยกรองแต่ถ้อยคำแสดงถึงลักษณะของท้องถิ่นเช่นเดียวกับเพลงกล่อมเด็กของท้องถิ่นอื่น ๆ เพลงกล่อมเด็กอีสานในบางท้องถิ่น เรียกว่า เพลงก่อม เพลงสอนสาเด้อ เพลงกล่อมเด็กอีสานมักจะเริ่มต้นวรรคแรกด้วยคำว่า “นอนสาหล่า หลับตา แม่ซีก่อม นอนชะเด้อ หล่า นอนสา แม่สิก่อม” ฯลฯ เช่น

นอนสาหล่าหลับตาแม่มกลม

นอนตื่นแล้วจ้งหลุกกินนม

กินนมไฝ่บ่ปานนมแม่

กินนมแม่มั่นแซบมันหวาน

มันหวานลงหวานลงคือกล้วย

หวานจ้วย ๆ ใส่ปากคำแพง

เอ้อ ฮะ เอ้อ ฮะ

เอ้อ ฮะ เอ้อ.....

ลักษณะของเพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ

ลักษณะเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาคเหนือโดยทั่วไปเรียกว่า เพลงอื้อ เพลงกล่อมเด็ก ภาคเหนือมีลักษณะสัมผัสและจำนวนคำไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับผู้ร้อง กล่อม เนื้อหาของเพลงมักมี คำว่า “อื้อ...” หรือ “จา” แทรกอยู่ในวรรคแรกและวรรคสุดท้ายของเพลงกล่อมเด็ก เช่น

อื้อ อื้อ อื้อ จา จา

หลับสองตา

แม่มั่นไปนานอกบ้าน

ไปเก็บบ่าลูกสักมาใส่ส้า

มาเก็บบ่าเชือม้ามาใส่กรวย

อื้อ อื้อ อื้อ จา จา

ลักษณะของเพลงกล่อมเด็กภาคใต้

ลักษณะของเนื้อหาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้โดยทั่วไปจะใช้ถ้อยคำง่าย ๆ มีเสียงคล้องจองกันแต่ไม่ได้บังคับลักษณะสัมผัส สามารถยืดหยุ่นได้ตามทำนองของผู้ขับกล่อม เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ในแต่ละท้องถิ่นอาจเรียกชื่อแตกต่างกัน เช่น เพลงชาน้อง เพลงร้องเรือ หรือน้องนอน เพลงกล่อมเด็กภาคใต้โดยทั่วไป วรรคแรกของเพลงกล่อมเด็กภาคใต้โดยทั่วไป วรรคแรกของเพลงกล่อมเด็กมักขึ้นต้นด้วยคำว่า “ฮาเอ้อ” หรือ “ฮาเหอ” เช่น

เดือนหกเหอ

คางคกไถนา

นางเขียดถอนกล้า

นางแม่ชุนาหมันข้างดำ

หอยข้าวหอยโข่ง

โกงโคงจวมมายังคำ

แมงดาตาดำ

โหย้เรินข้างเสียงน้องเหอ...